Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 51 (97) Warszawa, 17 grudnia 1938 r. Rok III

TREŚĆ: str.

A. WEBER
Adwokat

WYKONANIE USTAWY O ULGACH INWESTYCYJNYCH *)

I. Uzupełnienie postanowień ustawy

W celu wykonania ustawy z dn. 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych zostało ogłoszone w dniu 1 grudnia 1938 r. rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z innymi Ministrami — z dnia 16 listopada 1938 r. (DURP, nr 93, poz. 636). Rozporządzenie nie ma charakteru wyłącznie wykonawczego. Ustawa bowiem, poza ogólną klauzu-

*) Patrz: tekst rozporządzenia wykonawczego, str. 813.

łą, powierzającą ministrom wykonanie ustawy, tj. rozwinięcie jej zasad w szczegółach (art. 47). przewiduje również w szeregu przepisów *uzupełnienie jej postanowień* w drodze rozporządzenia ministerialnego.

Na tej podstawie — żeby wymienić uzupełnienia najważniejsze — ustalone zostały w rozporządzeniu wykonawczym wykaz rzemiosł o charakterze pomocniczym dla przemysłu fabrycznego i warunki ich prowadzenia, które upoważniają w COP do korzystania z ulgi w podatku dochod. (art. 1 ust. 3 i § 6 ust. 1) *); uzupełniono wykaz przedsiębiorstw, korzystających z ulg w COP (art. 2 ust. 2 i § 11); określone zostały nakłady w przedsiębiorstwach hotelarskich i gastronomicznych na obszarze województw wschodnich, których koszt może być potrącony z dochodu (art. 10 ust. 1 i § 26 i 27) oraz ulga w pod. dochod., przysługująca niektórym posiadaczom gospodarstw rolnych na tymże obszarze, mimo nieprowadzenia prawidłowych ksiąg (art. 11 i § 28); wymieniono inwestycje, które uprawniają jako szczególnie ważne dla obrony Państwa, do ulgi w podatku dochodowym na obszarze całego Państwa (art. 16 ust. 2 i § 35); określono terminy wnoszenia podań i tryb przyznania ulgi (art. 23 ust. 3 i § 47 n.; art. 32 i § 70 n.).

II. Rzemiosła

Przechodząc do rozpatrzenia *przepisów wykonawczych* do poszczególnych rozdziałów ustawy, należy omówić przepisy najciekawsze, nie możemy bowiem z braku miejsca wyczerpać całego materiału, zawartego w tym obszernym rozporządzeniu (84 paragrafy, 21 stron Dziennika Ustaw).

Jak już wyżej wspomniano, rozporządzenie przynosi *wykaz* (19) *rzemiosł i warunki*, które uprawniają właścicieli warsztatów rzemieślniczych do korzystania w COP z ulgi w podatku dochodowym. Warunkami tymi są: posługiwanie się siłą motoryczną i prowadzenie prawidłowych ksiąg (§ 6 ust. 2). Mimo zapowiedzi ustawy, że określone, jak wyżej, przedsiębiorstwa rzemieślnicze będą korzystały z ulg w podatku dochodowym w rozmiarze, przewidzanym w rozdziale o COP (art. 1 ust. 3). rozporz. wykonawcze pozwala jedynie na potrącenie z dochodu wydatków na założenie lub powiększenie tych przedsiębiorstw, lecz *nie* przewiduje możności uzyskania również dziesięcioletniego zwolnienia od pod. doch. (pod warunkiem, mianowicie, uznania przedsiębiorstwa za szczególnie ważne dla obrony Państwa). Z drugiej strony, rozporządzenie idzie dalej niż ustawa, stanowiąc, że z ulgi, przyznanej w COP rzemiosłom, korzystają one z samego prawa, bez potrzeby wyjednania decyzji Ministra Skarbu i składania w tym celu podania do Ministra Przemysłu i Handlu, inaczej więc niż gdy chodzi o przedsiębiorstwa fabryczne.

III. Podanie o przyznanie ulg

Rozporządzenie określa dokładnie *treść podania* o przyznanie ulg. M. in. powinno ono zawierać wskazanie projektowanego źródła uzyskania

*) Artykuły, powołane bez bliższego określenia, oznaczają przepisy ustawy o ulgach inwest., paragrafy zaś odnoszą się do rozp. wykon.

kapitału, potrzebnego do założenia bądź powiększenia przedsiębiorstwa. Już istniejące spółki, które mają zamiar powiększyć swoje przedsiębiorstwo obowiązane są ponadto m. in. wyjawić w podaniu, w czyim ręku znajduje się kapitał przedsiębiorstwa, spółka akcyjna zaś powinna wskazać, w czyich rękach znajdował się w czasie ostatniego walnego zgromadzenia kapitał akcyjny, reprezentowany na tym zgromadzeniu (§ 4, art. 2).

IV. „Milczenie władzy"

Ustawa stanowi (art. 1 ust. 2 zd. 2), że, „jeżeli w ciągu trzech miesięcy od daty wniesienia podania, zawierającego szczegółowy program założenia lub powiększenia przedsiębiorstwa oraz zorganizowania wytwórczości lub działalności, jak również zobowiązanie wykonania tego programu, Minister P. i H. nie powiadomi zainteresowanego o ustalonych przez siebie wymogach lub odmownej decyzji, będzie to równoznaczne z decyzją, stwierdzającą prawo do ulg na warunkach w podaniu wymienionych". *„Nabycie prawa do ulg przez milczenie władzy"* następuje wszakże tylko wówczas, gdy treść podania jest zgodna z ustawą (§ 5). Dla ilustracji zostały przytoczone (§ 5 ust. 1) przykłady takiej niezgodności, które zresztą nie budzą wątpliwości (np. podanie dotyczy nieprzewidzianych w ustawie przedsiębiorstw lub ulg albo innego obszaru niż COP). Wobec tego, że żaden z wymienionych wyraźnie przykładów nie nawiązuje do treści podania, określonej w rozporządzeniu, należy uważać milczenie władzy w ciągu 3 miesięcy za zgodę na przyznanie ulg również wtedy, gdy podanie nie czyni wprawdzie zadość w tym lub innym, zwłaszcza mniej istotnym szczególe, wymaganiom formalnym rozporządzenia, lecz pozostaje w zgodzie z wyraźnym brzmieniem ustawy.

Omawiając przed wydaniem rozp. wyk. postanowienia ustawy, odnoszące się do COP, wyraziliśmy pogląd *), że w przypadku nabycia prawa do ulg „przez milczenie władzy" petent ma prawo żądać od Ministra Skarbu dokonania odpowiedniego ogłoszenia bez wniosku Ministra P. i H. Natomiast rozp. wyk. stanowi, *że nawet w tym przypadku „nabycie prawa do ulg... stwierdza* na wniosek Ministra P. i H. Minister Skarbu w decyzji, którą ogłasza w Monitorze Polskim" (§ 5 ust. 2). Wynikało by stąd, że przepis art. 6 ust. (2) ustawy („Nabycie prawa do ulg stwierdza Minister Skarbu na wniosek Ministra P. i H., przedstawiony w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojsk. Decyzję... ogłasza się w Mon. Polskim") ma znaczenie ogólne i stosuje się w każdym przypadku nabycia prawa do ulg. Między obu sposobami nabycia prawa do ulg nie było by tedy żadnej różnicy, poza tą chyba jedynie, że w jednym tylko przypadku doręczano by osobie zainteresowanej przychylną decyzję, o czym zresztą nigdzie się nie wspomina, lecz co wynika z przepisów prawa o postęp. adm. (art. 80 p. 2).

Z innego założenia wychodzi rozp. wyk. w § 20 ust. 3, w którym odróżnia „nabycie przez milczenie władzy" od nabycia „na skutek wy-

*) OBP. 1938, str. 394.

raźnego stwierdzenia w decyzji wydanej w trybie przewidzianym w art. 6 ust. 2" *), uznając widocznie, że ten ostatni przepis o wydaniu przez jednego ministra decyzji na wniosek drugiego nie ma zastosowania do nabycia przez milczenie władzy.

Zachodzi więc sprzeczność w samym rozporz. wyk., która w związku z niejasnością w omawianej sprawie ustawy *stawia pod znakiem zapytania rzeczywiste znaczenie nabycia prawa do ulg przez milczenie władzy i gwarancje, jakie chciała zapewnić obywatelowi ustawa, zrównując milczenie władzy z jej wyraźną decyzją przychylną.*

V. Przedsiębiorstwa szczególnie ważne dla obrony Państwa

Uznanie przez Min. Spraw Wojsk. przedsiębiorstwa za szczególnie ważne dla obrony Państwa (co zapewnia mu dziesięcioletnie zwolnienie od pod. doch.) następuje nie w drodze rozporządzenia, które by ogólnie określiło, jakie przedsiębiorstwa, spośród wymienionych w ustawie, mają taką wagę, lecz w każdym poszczególnym przypadku na prośbę petenta, wyrażoną w podaniu. Prawo do związanej z tym ulgi przyznaje Min. Skarbu w swojej decyzji, wydanej w trybie art. 6 ust. 2 (o czym już wyżej).

VI. Ulga z tytułu nabycia akcji lub udziałów

Ulga z tytułu nabycia akcji lub udziałów służy według ustawy (art. 20) płatnikom podatku dochodowego (Dz. I i II) oraz specjalnego w odniesieniu do „zapłaconej" ceny emisyjnej akcji oraz udziałów, objętych przy zawiązaniu spółki z ogr. odpow., jeżeli spółka akcyjna lub z ogr. odpow. powstały celem prowadzenia przedsiębiorstwa, przewidzianego w ustawie. Przez „zapłacenie" akcji rozporządzenie (§ 43) rozumie pokrycie ich ceny gotówką, opierając się w tym względzie na art. 311 Kod. Handl. Przepis ten, przewidując „pokrycie" akcji wkładami niepieniężnymi i gotowizną, istotnie używa tylko w tym drugim przypadku terminu „opłacenia" akcji. Zasadę powyższą rozporządzenie rozciąga także na udziały w spółce z ogr. odpow. (§ 43 ust. 2). Nie znajduje wprawdzie to ostatnie postanowienie wyraźnego uzasadnienia w terminologii ustawy, która mówi ogólnikowo o potrąceniu z dochodu „objętych" udziałów, jest jednak dostatecznie usprawiedliwione potrzebą jednakowego traktowania akcji i udziałów. Przy innym rozwiązaniu tego zagadnienia i utrzymaniu ograniczenia, o którym mowa, tylko w stosunku do akcji, byłoby ono obchodzone w wielu wypadkach przez zakładanie spółek z ogr. odp. zamiast sp. akcyjnych.

O ile chodzi o akcje i udziały w spółkach, mających na celu założenie przedsiębiorstwa na terenie COP, rozporządzenie (§ 43 ust. 4) wprowadza warunek, o którym nie mówi ustawa, a mianowicie — spółka powinna uzyskać prawo do ulg, przewidzianych dla przedsiębiorstw na

---

*) „...prawa do dziesięcioletniego zwolnienia od podatku dochodowego nie może (osoba interesowana) nabyć w trybie, przewidzianym w art.1 ust. (2) zdanie drugie. Prawo to może osoba interesowana nabyć wyłącznie na skutek wyraźnego stwierdzenia w decyzji, wydanej w trybie przewidzianym w art. 6 ust. (2)".

tym obszarze (poza prawem potrącenia z dochodu kosztów inwestycji, które osobom prawnym tworzonym dla założenia przedsiębiorstw w ogóle nie służy). Warunek ten jest zgodny z intencją ustawy. Ulga dla nabywców akcji i udziałów ma bowiem równoważyć nieprzyznanie tworzonym osobom prawnym wspomnianego prawa potrącenia *), które to prawo wymaga wszak aktu władzy (wyraźnego lub milczącego).

(cdn.)

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO USTAWY O ULGACH INWESTYCYJNYCH **)

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 16 listopada 1938 r.

wydane: co do § 6 w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a co do §§ 11 i 35 w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wojskowych; nadto co do §§ 2—5, 7—20 oraz 22—24 przez Ministrów: Przemysłu i Handlu, Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Komunikacji, a co do §§ 54—72 przez Ministrów Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości — w celu wykonania ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych.

(Dz. U. R. P. Nr 93 z 1938 r., poz. 636)

Na podstawie art. 1 ust. (3), art. 2 ust. (2), art. 4 ust. (2), art. 6 ust. (4), art. 10 ust. (1), art. 11, art. 14 ust. (1), art. 15 ust. (2), art. 16 ust. (2), art. 19 ust. (3), art. 20 ust. (3), art. 23 ust. (3), oraz art. 32 i 47 ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych (Dz. U. R. P. Nr 26, poz 224) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Wyraz „ustawa w odpowiednich przypadkach, używanych bez bliższego określenia w rozporządzeniu niniejszym, oznacza ustawę z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 224).

(2) Wyrazy „ustawa o podatku dochodowym" w odpowiednich przypadkach, używane w rozporządzeniu niniejszym, oznaczają ustawę o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 2, poz. 6) w brzmieniu ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 226).

(3) Wyrazy „ordynacja podatkowa" w odpowiednich przypadkach, używane w rozporządzeniu niniejszym, oznaczają ustawę z dnia 15 marca 1934 r. zawierającą ordynację podatkową (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 14, poz. 134) w brzmieniu zmienionym ustawą z dnia 11 stycznia 1938 r. o doręczaniu pism urzędowych przez gminy (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 16).

(4) Skrót u. o. s. oznacza ustawę z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 64, poz. 404).

(5) Artykuły, powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia oznaczają przepisy ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych (Dz. U R. P. Nr 26, poz. 224).

(6) Paragrafy powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia, oznaczają przepisy rozporządzenia niniejszego.

---

*) OBP, 1938, str. 397.

**) Patrz: ustawa o ulgach inwestycyjnych w nr nr 17—22 OBP z 1938 r.

(7) Ilekroć w rozporządzeniu niniejszym jest mowa o izbie skarbowej, odnosi się to również do Wydziału Skarbowego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego.

Do art. 1 ust. (1).

§ 2. Jeżeli w celu założenia przedsiębiorstwa w Centralnym Okręgu Przemysłowym ma być utworzona osoba prawna w postaci spółki akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółdzielni, mogą ubiegać się dla niej o ulgi przed jej wpisaniem do rejestru założyciele projektowanej spółki akcyjnej, spólnicy przyszłej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub pierwsi członkowie przyszłej spółdzielni.

Do art. 1 ust. (1), art. 9 i 16 ust. (1).

§ 3. (1) Przez założenie przedsiębiorstwa rozumie się: a) utworzenie nowego samoistnego zakładu, b) założenie oddziału (filii) już istniejącego zakładu.

(2) Przeniesienie już istniejącego przedsiębiorstwa na obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego lub województw wschodnich nie stanowi założenia przedsiębiorstwa na tych obszarach, a tym samym w stosunku do tych przedsiębiorstw ulgi nie służą.

Do art. 1 ust. (2) i art. 6 ust. (1) i (2).

§ 4. (1) Podanie o przyznanie ulg powinno zawierać:

1) imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania osoby fizycznej lub firmę (nazwę) i siedzibę osoby prawnej, ubiegających się o ulgi, a przypadku przewidzianym w § 2 imiona, nazwiska i miejsce zamieszkania osób, wymienionych w tym przepisie oraz firmę (nazwę) i przyszłą siedzibę osoby prawnej, która ma być utworzona,

2) określenie rodzaju przedsiębiorstwa, które ma być założone lub powiększone,

3) wymienienie miejscowości, w której przedsiębiorstwo ma być założone lub w której przedsiębiorstwo już istniejące się znajduje,

4) szczegółowy opis zamierzonych nakładów i ich kosztorys,

5) zdolność produkcyjną i ilość zamierzonej produkcji,

6) projektowane źródło uzyskania kapitału, potrzebnego do założenia bądź powiększenia przedsiębiorstwa,

7) zobowiązanie założenia lub powiększenia przedsiębiorstwa i zorganizowania w nim na sposób fabryczny wytwórczości lub działalności w ciągu lat trzech od daty ogłoszenia w Monitorze Polskim decyzji, stwierdzającej prawo do ulg.

(2) Osoby, które mają zamiar powiększyć przedsiębiorstwa już istniejące obowiązane są ponadto w tym podaniu:

1) opisać urządzenia już istniejące,

2) określić zdolność produkcyjną dotychczasową,

3) wymienić jakość i ilość dotychczasowej produkcji i ilość zatrudnionych przy niej robotników, oraz

4) jeżeli przedsiębiorstwo jest spółką handlową — przedstawić ostatni, zatwierdzony przez władze spółki, bilans przedsiębiorstwa, skład osobowy władz przedsiębiorstwa i wyjaśnić, w czyim ręku znajduje się kapitał przedsiębiorstwa; co do spółek akcyjnych wskazać należy, w czyich rękach znajdował się w czasie ostatniego walnego zgromadzenia kapitał akcyjny, reprezentowany na tym zgromadzeniu.

(3) Do podania należy załączyć:

1) trzy odpisy podania,

2) jeżeli o ulgi ubiega się kupiec rejestrowy — wyciąg z rejestru handlowego; nadto spółka handlowa, z wyjątkiem spółki akcyjnej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, powinna załączyć uwierzytelniony odpis dokumentu, na którym opiera się jej ustrój (np. odpis umowy o zawiązanie spółki).

§ 5. (1) Nabycie prawa do ulg przez milczenie władzy (art. 1 ust. (2) zdanie drugie) następuje tylko wówczas, gdy treść podania jest zgodna z ustawą. Jeżeli treść podania nie jest zgodna z ustawą (np. podanie dotyczy przedsiębiorstwa nie wymienionego w art. 2, obszaru innego niż przewidziany w art. 3, albo też ulg nie przewidzianych w art. 4), nabycie prawa do ulg przez milczenie władzy nie następuje.

(2) Nabycie prawa do ulg w trybie przewidzianym w art. 1 ust. (2) zdanie drugie (przez milczenie władzy) stwierdza na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu Minister Skarbu w decyzji, którą ogłasza w Monitorze Polskim.

(3) Bieg trzymiesięcznego terminu przewidzianego w art. 1 ust. (2) zdanie drugie, rozpoczyna się z dniem, w którym podanie wpłynęło do Ministerstwa Przemysłu i Handlu i kończy się w dniu, odpowiadającym datą początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było, w ostatnim dniu tegoż miesiąca.

(cdn.)

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

86.

POTRĄCALNOŚĆ ODSZKODOWANIA WYPŁACONEGO PRZEZ NOTARIUSZA.

Wydatek wynikły z odpowiedzialności notariusza za szkodę wyrządzoną stronie przez wadliwe sporządzenie aktu, podlega potrąceniu od dochodu w myśl art. 6 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym (zasada prawna wpisana do księgi zasad prawnych).

Uchwała kolegium zwiększonego NTA z 11 czerwca 1938, l. rej. 48/37. Wyrok NTA z 20 czerwca 193 l. rej. 48/37.

Przedmiotem sporu jest kwestia prawna, czy wydatek, wynikły z odpowiedzialności notariusza za szkodę, wyrządzoną stronie przez wadliwe sporządzenie aktu, podlega potrąceniu od dochodu w myśl art. 6 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym.

NTA rozważył co następuje:

Władza pozwana uznała za niepotrącalny wydatek w kwocie 70.000 zł. poniesiony przez skarżącego na zaspokojenie pretensji jego klientów, podniesionych w związku ze sporządzeniem przez niego aktu notarialnego, stwierdzającego nabycie przez tych klientów nieruchomości od osoby, legitymującej się fałszywymi dokumentami. Władza nadzorcza uznała, że skarżący sporządził akt nie z należytą ostrożnością, wobec czego zmuszony był on wypłacić klientom odszkodowanie w wysokości 70.000 zł.

Uznanie tego wydatku za niepotrącalny uzasadniła władza pozwana powołaniem się na przepis art. 8 p. 6 ustawy o podatku dochodowym. Artykuł ten wylicza te koszty (art. 6), które z przychodów, osiągniętych z poszczególnych źródeł, nie mogą być potrącone, stanowi więc w stosunku do art. 6, głoszącego, iż za dochód uważa się sumę wszystkich przychodów, otrzymanych z poszczególnych źródeł, wymienionych w art. 3, po strąceniu kosztów osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia tych przychodów—normę interpretacyjną, zakreślającą *granice pojęcia kosztów potrącalnych.* Granice te są zakreślone w punktach 1 — 5 art. 8 w sposób pozytywny, wskazujący wydatki i koszty na pewne cele, uznane przez ustawę za nie podpadające pod pojęcie „osiągnięcia, zachowania i zabezpiecze-

nia przychodów", w punkcie 6 zaś w sposób negatywny, punkt ten bowiem obejmuje „inne wydatki i straty nie związane z osiągnięciem dochodu". Punkt ten więc, jak i cały zresztą art. 8, nie jest niczym innym jak powtórzeniem w innej formie i wyjaśnieniem normy art. 6, określającej koszty potrącalne z przychodów, osiągniętych z poszczególnych źródeł. Stanowi on łącznie z punktami 1—5 podstawę do interpretacji przepisu art. 6. W tej mierze NTA ustalił, iż „ustawa zwalnia od opodatkowania jedynie takie wydatki, które—choćby w szerszym zakresie — powoduje eksploatacja, konserwacja i zabezpieczenie istniejącego, a zatem już czynnego, źródła dochodu", przy czym „z punktu widzenia ustawy o podatku dochodowym musi pozostać bez wpływu okoliczność, jak kwestia takich wydatków winna być ujęta pod względem ekonomicznym, ponieważ ustawodawca podaje w tym względzie ściste i jasne normy, które są jedynie miarodajne dla rozstrzygnięcia sprawy" (wyrok NTA z 21 listopada 1927 L. rej. 3436/25 Zb. wyr. nr. 1314 S.) Z tych samych przepisów wysnuł NTA również zasadę, iż „do potrącenia nadają się jedynie straty, wynikłe przy eksploatacji danego źródła", a więc „suma potrącalnych wydatków, czyli kosztów (łącznie z odpisami oraz stratami eksploatacyjnymi)", z czego wynika, iż w przypadku dochodu z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych „do potrącalnych wydatków przy takim źródle należą jedynie koszty eksploatacji oraz straty w podanych wyżej granicach, z wykluczeniem strat w substancji tj. w samym kapitale" (wyrok NTA z 9 października 1931 L. rej. 1401/29 Zb. wyr. nr 485 S). Ponieważ zaś p. 3 ust. 1 art. 3 ustawy o podatku dochodowym za źródło dochodu uznaje przedsiębiorstwo względnie zajęcie zawodowe, nie zaś poszczególną transakcję przedsiębiorstwa (względnie zajęcia] zawodowego), „przez to *tylko działalność przedsiębiorstwa czy zajęcia, jako całość, nie zaś poszczególne transakcje, może być uznana za prowadzenie przedsiębiorstwa*" (względnie zajęcia zawodowego) a zatem koszty, związane z poszczególną transakcją, stanowią koszty eksploatacyjne w stosunku do całości źródła dochodu (wyrok NTA z 30 maja 1934 L. rej. 4961/3o, Zb. wyr. nr 796 S). Przy wolnych zawodach zaś wydatki „konieczne... dla należytego wykonywania zawodu... stanowią z reguły... koszty potrącalne" (wyrok NTA z 17 grudnia 1934 L. rej. 6390/31 OPA 1004/35), co stoi w związku z faktem, że judykatura NTA ustaliła zasadę, iż wydatkiem na zachowanie lub zabezpieczenie dochodu jest wydatek, jakiego wymaga dane źródło dochodu do swego niemniej niż przedtem sprawnego funkcjonowania i dawania przychodu" (wyrok NTA z 29 kwietnia 1935 L. rej. 5623/30 i 3741/31 Zb. wyr. nr 1061 S). Przy dochodzie z budynków (art. 3 p. 2 ustawy o pod. doch.) uznał wreszcie NTA, iż „umowa najmu, zawarta przez właściciela budynku z najemcą jest formą prawną eksploatacji tego źródła dochodu, wobec czego, wydatki... związane wyłącznie z zawartą przez właściciela budynku umową najmu lokalu, są w stosunku do osiąganego z tego budynku dochodu kosztem jego osiągnięcia. Wydatki takie więc, w szczególności wydatki na zapłacenie kary umownej, związanej z wynajęciem lokalu, stanowią u właściciela budynku wydatki potrącalne" (wyrok NTA z 20 stycznia 1936 L. rej. 7739/32 Zb. wyr. nr 1154 S).

Przepis więc art. 8, w szczególności jego p. 6, posłużyły w judykaturze do wyjaśnienia istotnej treści art. 6 i do bliższego określenia pojęcia „kosztów osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia przychodów", oraz do ustalenia, iż kosztami takimi są wydatki i straty, zwane potocznie, „eksploatacyjnymi", służące tak do uzyskania konkretnego przychodu i z konkretnej czynności, związanej z „eksploatacją" źródła dochodu czyli z „ciągnięciem zysków, wydobywaniem korzyści" (wyrok NTA, z 13 listopada 1931, l. rej. 5240/29 Zb. wyr. Nr 494/S) z tego

źródła, jak i do utrzymania ciągłości tego źródła dochodu w znaczeniu zapewnienia płatnikowi możności ciągnięcia z niego trwale zysków. Ciągnięcie zysków ze źródła dochodu — za jakie ustawa uważa w ramach Działu I: 1) nieruchomości gruntowe, 2) budynki, 3) przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe oraz zajęcia zawodowe i zatrudnienia o celach zarobkowych, 4) kapitały pieniężne i prawa majątkowe — polega z reguły na dokonywaniu pewnych czynności, zależnych od rodzaju źródła dochodu, przynoszących w rezultacie ekonomiczną korzyść, pociągających jednak za sobą także pewne koszty i zależną od jego prawnego charakteru odpowiedzialność. Ponadto ciągnięcie zysków z każdego źródła dochodu wymaga pewnej, do jego charakteru przystosowanej, organizacji, polegającej na przeznaczeniu pewnych przedmiotów majątkowych do celów służących korzystaniu ze źródła dochodu, jak również na spełnianiu pewnych czynności przygotowawczych, umożliwiających to korzystanie. W końcu każde źródło dochodu posiada także organizację prawną, wynikającą z przepisów prawnych, regulujących tak byt prawny samego źródła, jak też sposób i warunki ciągnięcia z niego korzyści. Wszystkie wydatki, wynikające „z eksploatacji, konserwacji i zabezpieczenia" urządzeń, stanowiących materialną stronę organizacji ciągnięcia zysków ze źródła dochodu, jak też i wszystkie koszty („wydatki i straty", jak je określa art. 8 p. 6) czynności przygotowawczych lub wynikające z prawnej organizacji źródła dochodu, czy też jego funkcjonowania, są częścią składową kosztów potrącalnych w myśl art. 6 ustawy, o ile oczywiście nie wychodzą poza granice, określone pozytywnie w art. 8 p. 1 — 5 ustawy.

Ustawa nie rozróżnia w art. 6 i 8 poszczególnych źródeł dochodu, zasady więc, wydedukowane drogą interpretacji tych przepisów. muszą być uznane za wiążące w stosunku do wszystkich źródeł, wymienionych w art. 3, a podlegających opodatkowaniu według Działu I ustawy. Jak wskazuje cytowana wyżej judykatura, NTA stosuje też jednolicie te zasady tak do dochodu z nieruchomości, jak i z przedsiębiorstw, zajęć zawodowych, kapitałów i praw majątkowych. Odchylenia, przewidziane w art. 21 oraz w § 34 rozp. wykon. (poz. 298/21 DURP) dla przedsiębiorstw i osób prawnych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, nie naruszają w niczym tych zasad, przepisy te bowiem nakazują wyraźnie stosowanie przy obliczaniu dochodu, wynikającego z ksiąg handlowych, przepisów art. 6 i 8 ustawy.

Zasady więc powyższe muszą znaleźć zastosowanie także i w danej sprawie, gdy chodzi o ustalenie potrącalności wydatków, związanych z wykonywaniem wolnego zawodu (zajęcia zawodowego, jak określa art. 3 ustawy) notariusza.

Kosztami więc potrącalnymi są u notariusza z jednej strony koszty, związane efektywnie z każdą jego zarobkową czynnością indywidualnie — z drugiej zaś strony — koszty ogólne, związane z organizacją jego czynności zawodowych i to tak materialną jak i prawną.

Do tych kosztów należą koszty lokalu, oświetlenia, opału, płace stałych pracowników, koszty nabycia zapasów materiałów piśmiennych, ksiąg, bieżącej literatury prawniczej i zawodowej itp., a dalej — koszty wynikające z ustawowego uregulowania czynności notariusza, a więc podatki, związane z wykonywaniem notariatu, składki izbowe (art. 22 prawa o notariacie poz. 609, 1933 r. DURP) itp. Do przepisów, regulujących wykonywanie notariatu, których zachowanie i zastosowanie się do ich dyspozycji stanowi konieczny warunek wykonywania tego zawodu jako źródła dochodu — należy przepis, zawarty obecnie w art. 43 prawa o notariacie, będący zresztą szczególnym wypadkiem w stosunku do ogólnych przepisów art. 1382 KN, a obecnie art. 134, 239, 502 i n. KZ, nakładający na notariusza odpo-

wiedzialność za szkody, jakie w związku z pełnieniem jego czynności mogą ponieść jego klienci. *Ponoszenie tej odpowiedzialności w odniesieniu do każdej czynności zarobkowej notariusza jest w sposób konieczny i nieuchronny związane z wykonywaniem tej czynności — jest jednym z prawnych warunków jej dokonania i „konieczne dla należytego wykonywania zawodu" notariusza, jest więc jednym z elementów prawnej organizacji źródła dochodu, jakim jest notariat.* Konsekwentnie więc, jeśli przy spełnianiu przez notariusza jego czynności zarobkowej („przy pełnieniu obowiązków urzędowych", art. 43 prawa o notariacie) zajdą warunki odpowiedzialności, przewidzianej w tym przepisie (wina, zaniedbanie, nieumiejętność własna, zastępcy lub personelu), *wydatek wynikły z tej odpowiedzialności jest tak samo kosztem potrącalnym jak wydatek na podatek przemysłowy, składki izbowe, prowadzenie przepisanych prawem ksiąg, rejestrów itp.* Pod względem prawnym bowiem wydatek ten *nie różni się od innych kosztów, związanych z prowadzeniem kancelarii notarialnej i podpada na równi z nimi pod pojęcie kosztów osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia przychodów z tej kancelarii,* okoliczność zaś, jak wydatek taki — z uwagi na jego wysokość i rzadkość — winien być ujęty pod względem ekonomicznym, musi pozostać bez wpływu na tę prawną jego kwalifikację.

Z tych powodów NTA uchylił zaskarżone orzeczenie jako niezgodne z prawem.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMÓW O PRACĘ I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

57.

ISTOTA UMOWY O PRACĘ

Jeśli w myśl umowy akwizytor nie pozbywa pracy samej bez względu na jej wynik i jest w pracy samodzielny co do czasu, miejsca i sposobu — nie zachodzi umowa o pracę.

Groźba rozwiązaniania umowy w razie niewykupienia świadectwa przez akwizytora nie jest przymusem, czyniącym umowę nieważną.

SN, 6 września 1938, C II 147/38, PUS, 1938, poz. 168.

Z uzasadnienia. Przedmiotem umowy o pracę jest sama praca pozbyta za wynagrodzeniem (art. 441 KZ).

Nabytą pracą pracodawca w granicach umowy może więc dysponować co do czasu, miejsca i sposobu jej świadczenia, a stąd powstaje zależność służbowa pracownika od pracodawcy, będąca istotną cechą stosunku pracy (art. 448 KZ). Z odpłatnego pozbycia samej pracy wynika też, że gospodarczy rezultat pracy idzie na rachunek pracodawcy i nie ma istotnego wpływu na należności umowne pracownika.

Akwizytor jest więc tylko wtedy pracownikiem z art. 2/8 rozp. prac. um., jeśli jego stosunek umowny podpada pod ogólne, wyż. dane wymogi umowy pracy.

Ustalono, że powód, jako akwizytor pozwanego pracował *samodzielnie, sam wyznaczał czas i miejsce swej pracy,* pozwany czasem nawet nie wiedział, gdzie powód w sprawach akwizycji przebywa i,

---

*) Co do istoty umowy o pracę ob. orzecznictwo w OBP, r. 1937, str. 347 i n., 436 i n., 548: r. 1938, str. 297 i 596.

jak długo będzie w podróży, *że powód mógł zostać w domu i nie wyjeżdżać dla akwizycji, że sam ponosił koszt podróży, sam wykupywał kupiecki patent* domokrążcy, a jego wynagrodzeniem była wyłącznie prowizja od sprzedanego towaru.

Ustalenia te wykluczają stosunek pracy, gdyż nie było tu ani pozbycia pracy samej, bez względu na jej wyniki, ani zależności w pracy, pełnionej przez powoda samodzielnie co do czasu, miejsca i sposobu.

Obojętne są szczegóły co do sprzedaży towaru na imię pozwanego i co do zakazu sprzedaży na rzecz innych kupców, gdyż takie obowiązki mogą umówić między sobą także dwaj kupcy samoistni.

Ani zawarcie umowy pod warunkiem wykupna patentu domokrążcy, ani groźba rozwiązania umowy w razie niewykupna, nie uzasadniają przymusu, skoro prawa niezawierania umowy i jej rozwiązania służą z ustawy każdemu kontrahentowi.

Umowy z innymi akwizytorami pozwanego są bez znaczenia dla umowy powoda.

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 28 LISTOPADA 1938 R. L. D. I/1-A.1/58/38

o podziale czynności w Ministerstwie Skarbu.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 32 z 1938 r., poz. 769).

W wykonaniu uchwały Rady Manistrów z dnia 15 listopada 1938 r. zatwierdzającej Statut Ministerstwa Skarbu, oraz uchylając zarządzenie z dnia 9 czerwca 1938 r. L. B. P. 7290/Org./38 w sprawie podziału czynności w Ministerstwie Skarbu, zarządzam co następuje:

1) Zastrzegam do mojej osobistej decyzji wszelkie sprawy dotyczące stosunku do Izb Ustawodawczych, Rady Ministrów i Najwyższej Izby Kontroli Państwa oraz decyzje personalne dotyczące urzędników wyżej V-ej grupy uposażenia. Poza tym podlegają memu bezpośredniemu nadzorowi agendy Prokuratorii Generalnej R. P., Gabinetu Ministra oraz Departamentu Obrotu Pieniężnego w zakresie ustroju pieniężnego i stosunków finansowych z zagranicą.

2) Wyznaczam moim Zastępcą Podsekretarza Stanu p. Kajetana Morawskiego. Ponadto podlegać mu będą sprawy związane z pracami Komitetu Ekonomicznego Ministrów, sprawy ogólno-gospodarcze oraz agendy Departamentu Ceł, Podatków i Opłat, Akcyz i Monopolów, Komendy Straży Granicznej, Głównej Komisji Klasyfikacyjnej oraz Rady Spółdzielczej.

3) Podsekretarzowi Stanu p. Dr Tadeuszowi Grodyńskiemu podlegać będzie Departament Budżetu i Majątku Państwa, wszelkie związane z tym Departamentem sprawy kasowości i rachunkowości państwowej, Państwowy Zakład Emerytalny, Biuro Emerytur i Rent, wszystkie sprawy dotyczące budżetu i wydatków inwestycyjnych Państwa, oraz Komisarz Oszczędnościowy, powołany w ramach Departamentu Budżetu i Majątku Państwa do kontrolowania gospodarki budżetowej i pieniężnej.

4) Podsekretarzowi Stanu p. Józefowi Kożuchowskiemu podlegać będą sprawy związane z ochroną bilansu płatniczego, sprawy Wydziału Inspekcji i Przedsiębiorstw

Państwowych i Mieszanych, oraz agendy Biura Personalnego, Departamentu Organizacyjno-Administracyjnego, Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń, jako też Departamentu Obrotu Pieniężnego, z wyłączeniem spraw zastrzeżonych w pkt 1) niniejszego zarządzenia.

Minister Skarbu:
(—) E. Kwiatkowski

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw RP. Nr 91 z dn. 24 listopada 1938 r.

Dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej: z dn. 18.11.1938 o konwersji 8% pożyczki dolarowej z 1925 r. (poz. 621); — z dn. 19.11.1938 o zmianie dekretu Prezydenta Rzplitej o ulgach w spłacie zobowiązań spółdzielni rolniczych i ich central (poz. 622); — z dn. 22.11.1938 o ochronie niektórych interesów Państwa (poz. 623); — z dn. 22.11.1938 w sprawie zmiany dekretu Prezydenta Rzplitej o zmianie niektórych zaopatrzeń emerytalnych oraz odszkodowań (poz. 626); — z dn. 22.11.1938 o zmianie prawa górniczego (poz. 627); — z dn. 23.11.1938 o zmianie RPR z dn. 24.10.1934 o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (poz. 629).

Dziennik Ustaw RP. Nr 93 z dn. 1 grudnia 1938 r.

Rozporządzenie Ministra Skarbu: z dn. 16.11.1938 w celu wykonania ustawy z dn. 9.4.1938 o ulgach inwestycyjnych (poz. 636).

Dziennik Ustaw RP. Nr 94 z dn. 2 grudnia 1938 r.

Rozporządzenie Minista Skarbu z dn. 28.11.1938 o pomocy Skarbu Państwa dla instytucji wierzycielskich zawierających układy konwersyjne oraz o zrównaniu warunków spłat w układach konwersyjnych, zawartych przed dniem 1.12.1934 z dłużnikami zaliczonymi następnie do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy C.

KALENDARZ PODATKOWY

W drugiej połowie grudnia 1938 r. płatne są następujące podatki:

Do 20 grudnia 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w ciągu pierwszych 15 dni grudnia 1938 r.

Do 25 grudnia 1938 r. — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu listopadzie 1938 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 31 grudnia 1938 r. — świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne na rok 1939.

Nadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w grudniu 1938 r., oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w grudniu 1938 r.

PORADNIA

704. *CKLSP.*

Wkłady na emerytury lub zaopatrzenia, składane przez pracodawcę do kasy przezorności pracowników jego przedsiębiorstwa, nie stanowią, zdaniem naszym, części wynagrodzenia pracownika, podobnie jak nie ma tego charakteru ta część składki ubezpieczeniowej na rzecz instytucji ubezpieczenia społecznego, która obciąża pracodawcę Wobec tego wspomniane wkłady nie mogą być brane w rachubę przy obliczaniu podatku dochodowego od uposażeń i przymusowych składek ubezpieczeniowych. Natomiast **zaopatrzenia lub emerytury, otrzymane przez pracownika z kasy** po zaistnieniu warunków, przewidzianych w jej statucie, podlegają podatkowi dochodowemu; podatek ten potrąca kasa przezorności przy wypłacie (zob. § 35, ust. 3, p. c. Rozp. Wyk. do ustawy o pod. doch).

705. *J. S. W.*

1. Pytanie jest niejasno sformułowane. — Jeżeli Pan rzeczywiście zapisał w księgach za 1937 r. wydatki, uskutecznione w czasie od 1.10.1936 r. do 31.12.1936 r., księgi za 1936 i 1937 są dotknięte nieprawidłowością, bez względu na to, jaki związek mają te wydatki z działalnością przedsiębiorstwa 1937.

2. **Koszty remontu, wykonanego przez dzierżawcę w zastępstwie wydzierżawiającego i stanowiące integralną część czynszu** (który byłby wyższy, gdyby właściciel sam dokonywał remontu), podlegają potrąceniu z dochodu. Por. OBP, 1937, str. 64, (odsyłacz wyrok NTA, l. rej. 6194/33 z 16.12.1935).

3. **Przy sprzedaży towarów loco stacja odbiorcza nie wyłącza się z obrotu podatkowego kosztów przewozu od stacji załadowania** (wyrok NTA, 4.1.1932, l. rej. 6750/29). Potrącenia tego nie może żądać podatnik również wówczas, gdy odbiorca wykłada za sprzedawcę koszty tego przewozu, następnie zwracane przez sprzedawcę.

706. *Horyń.*

Księga magazynowa zakładu hurtowej sprzedaży mąki musi być prowadzona zgodnie z przepisami o opłacie od mąki i kaszy. Obowiązuje więc przy jej prowadzeniu rok obrachunkowy 1.8.—31.7. każdego roku (z wyjątkiem roku obrach. 1938/39, który trwa od 5.9.1938 do 31.7.1939). — Księga magazynowa może zawierać tylko dane, przewidziane w Rozporz. z 19.8.1938. (DURP, poz. 477). —Księga ta czyni zbędnym prowadzenie zwykłej księgi magazynowej. Prowadzenie tej ostatniej nie jest zresztą bezwzględnym obowiązkiem (por. OBP, 1938, str. 500, wyrok NTA i glosę).

707. *D. C.*

1. **Suma, zapłacona za prawo korzystania z cudzego wynalazku podlega amortyzacji corocznie w stosunku do czasu korzystania z wynalazku** (§ 14 p. 4 Rozp. Wykon. do ustawy o pod. przem.).

2. Zechce Pan napisać dokładniej, o jakie premie chodzi.

3. **Dochód spółki z ogr. odp. z tytułu udziałów w innej spółce z ogr. odp.** nie może być uznany za dochód udziałowców pierwszej spółki, jako stanowiącej odrębną od nich osobę prawną.—Uważamy zresztą, że od **opodatkowania są wolne dochody z wspomnia-**

nych udziałów, osiągane również przez osoby prawne (gdyż nowela z 9.4.1938 r. nie wprowadza odpowiedniego ograniczenia).

4. **Księgowanie jest spóźnione. Miarodajny jest moment otrzymania od komisanta zawiadomienia o dokonanej sprzedaży (co powinno nastąpić bez zwłoki), nie zaś dopiero otrymania należności.**

708. *Te z Ka.*

1. **Z chwilą otrzymania nakazu płatniczego** należy wymierzonym podatkiem obciążyć w całości Rk Podatków, jakkolwiek wskutek rozłożenia na raty część podatku zostanie zapłacona w roku następnym. Księgowaniu w sposób powyższy nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że chodzi o otrzymany dopiero w 1938 r. nakaz płatniczy na podatek obrotowy za r. 1936 (por. OBP, 1937, str. 70), o ile należność z tego tytułu nie została już uwzględniona w r. 1936.

2. **Inwentarz** należy sporządzić tylko na koniec roku obrotowego (art. 57 § 1 KH). Zgodnie z Pańską terminologią sporządza się tylko „inwentarz zamknięcia". Powtarzanie tego inwentarza jako inwentarza otwarcia jest zbędne.

3. **Wartość towarów, które wyszły z mody, lub zostały uszkodzone,** musi w razie wątpliwości ustalić biegły. Zbadania biegłego na tę okoliczność może Pan żądać w ewentualnym odwołaniu, wskazując osobę biegłego i oświadczając, że bierze na siebie koszty ekspertyzy.—Zagadnienie jest związane z ustaleniem wysokości dochodu, nie ma natomiast wpływu na wymiar podatku od obrotu.

4. **Wyciąg z konta nie może być dowodem księgowym.** Księgi mają tylko o tyle moc dowodową, o ile są oparte na dokumentach, stwierdzających poszczególne zaszłości. Dotyczy to zatem również wyciągu z ksiąg, który tylko łącznie z dokumentami uzasadniającymi poszczególne zapisy, byłby wystarczającym dowodem dla innej księgowości, gdy zaś takie dokumenty istnieją, jest zbędny wyciąg z innych ksiąg, w których zostały również zapisane odnośne transakcje, należności itd.

709. *Księgowy Aleksander Werfel. Brzezany.*

1. Jako rok gospodarczy może być obrany okres 1.9 — 31.8, choćby nawet przedsiębiorstwo nie zostało założone wyłącznie na ten czas.

2. **Jeśli przy założeniu ksiąg przyjęto pewną należność w kwocie mniejszej od rzeczywistej,** należy sprostować inwentarz i bilans otwarcia (por. OBP, 1937, str. 341, 413 i 509). Tolerowane jest obciążenie w tym wypadku za różnicę dłużnika i uznanie Rku Kapitału (o ile nie wchodzi w grę osoba prawna) — bez prostowania inwentarza i bilansu. Księgowanie, o którym Pan wspomina jest nieprawidłowe, bo nie odzwierciadla rzeczywistości a ponadto prowadzi do zmniejszenia zysku bez jakiejkolwiek ku temu podstawy.

710. *P.*

1. Płatnicy, prowadzący księgi handlowe, powinni do zeznania o dochodzie dołączyć zamknięcie rachunkowe, zawierające bilans na ostatni dzień roku obrotowego oraz rachunek strat i zysków (§ 63 ust. 5 Rozp. Wyk. do OP). Obowiązek ten dotyczy również kupców nierejestrowych, prowadzących prawidłową księgowość.

2. **Brak umowy pisemnej spółki** nie ma wpływu na ocenę jej księgowości.

711. *„Czytelnik OBP."*

W myśl art. 31 p. c. RPR o umowie o pracę pr. um. **pracownikowi umysłowemu służy prawo niezwłocznego rozwiązania umowy „w razie obrazy lub znieważenia** pracownika przez pracodawcę, jak również w razie tolerowania przez pracodawcę takich czynów ze strony **przełożonych** pracownika". Z przepisu tego wynika a contrario, że wspomniane prawo nie służy pracownikowi umysłowemu wskutek samego faktu tolerowania przez pracodawcę obrazy ze strony innego pracownika, równorzędnego lub niższego (np. — jak w Pańskim przypadku — woźnego). Oczywiście, w poszczególnych przypadkach może i wtedy zachodzić ważna przyczyna rozwiązania umowy, gdy np. pracodawca zachęca lub aprobuje postępowanie woźnego. W każdym jednak razie satysfakcja, należna obrażonemu pracownikowi, nie musi się wyrazić w natychmiastowym zwolnieniu robotnika, wystarczyłaby reakcja mniej dla tego ostatniego dotkliwa. Art. 18 p. a RPR o umowie o pracę robotników **upoważnia pracodawcę do rozwiązania umowy z winy robotnika w razie dopuszczenia się względem pracodawcy, swych przełożonych lub względem członków rodziny pracodawcy i przełożonych czynnych zniewag lub ciężkich obraz.** Tylko zatem obraza ciężka względem urzędnika przełożonego mogłaby upoważnić pracodawcę do zwolnienia woźnego z jego winy, ale i w tym przypadku nie jest to obowiązkiem pracodawcy.

712. *F-n, Łódź,*

Kwoty, otrzymane z tytułu odszkodowania za towar zniszczony wskutek pożaru, należy zaksięgować na r-ku wynikowym „towarów" lub tp.

Skorowidz rzeczowy

---

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia"
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Józef Filip Hoppenfeld — Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308—Poczt. konto rozrachunkowe Nr. 176—Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—½ str. zł. 100—¼ str. zł. 50—⅛ str. zł. 25

Redaktor Dr. Emanuel Iserzon Drukarnia Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15, telefon 603-46